

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТАНОВИЩЕ

От: **доц. д-р Мариана Кирилова Янева**
Катедра „Икономика на туризма“
Университет за национално и световно стопанство
Научна специалност: „Икономика и управление“ (Туризъм)

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика (икономика и управление по отрасли – туризъм)

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № РД 38-160/06.03.2015 г. на Ректора на СУ „Климент Охридски“.

Автор на дисертационния труд: **Наалян Хаджи Недим Генджева**
Тема на дисертационния труд: **„ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ФИРМИ ЧРЕЗ КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ“**

1. Информация за дисертанта

Наалян Генджева е родена на 14 декември, 1970 г. Средното си образование завършва в математическа гимназия гр. Шумен, а висшето си в Технически Университет Дрезден, ФРГ Германия.

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към Стопански факултет на СУ „Климент Охридски“, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика (икономика и управление по отрасли – туризъм) през периода от 2011 до 2014 година.

1. Обща характеристика на представения дисертационен труд

В структурата на дисертационния труд са изведени основните цели и задачи, избраният предмет и обект на изследване.

Структурата на дисертационния труд включва: увод, основен текст в три глави (214 страници), заключение, приложения (8 броя) и списък на използваната литература (97 източника). В основния текст са включени 31 таблици и 13 фигури.

Актуалността на темата е значима и важна за развитието на туризма.

Тя акцентира върху измеренията на КСО и ролята ѝ за управлението на туризма.

Докторантът извежда актуалността на темата от гледна точка на необходимостта за непрестанна актуализация и прилагането на съвременни методи и практики в управлението на туризма, с дебата за КСО в туризма и приложението ѝ в България, за да се отговори на глобалните предизвикателства, пред които е изправена индустрията, както и с интегрирането на КСО в основните бизнес операции на туристическите фирми.

Целта, поставена от докторанта, е добре формулирана и обвързана с останалите логически елементи на изследването. Авторът се позовава на различни литературни източници, които използва коректно в труда си. Задачите са обвързани с целта, като я доказват и аргументират. Считам, че обектът и предметът на изследване са правилно подбрани.

Обект е поведението на туристическите предприятия, които включват туристическите агенции и доставчиците на туристически услуги в България по отношение на интегрираната в действията им социална отговорност върху обществото и околната среда, а предмет на изследване е изменението на фирмената конкурентоспособност в резултат на интегрирането/прилагането на социално-отговорни практики в основната стопанска дейност.

Тезата, че чрез интегриране/прилагане на КСО може да се въздейства и постигне повишаване на фирмената конкурентоспособност на туристическите предприятия, е доказана от докторанта в изложението, и по-конкретно в последната глава на труда.

1. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Авторът е подбрал добре изследователските инструменти, приложил ги е коректно и добросъвестно. В резултат на проведените от него изследвания е успял да постигне поставената си цел и да докаже издигнатата теза. Проучванията в дисертацията са свързани с изследване

на конкурентоспособността на туристически фирми, интегрирали в дейността си КСО. С помощта на предложената във втора глава методология е извършен анализ и оценка на процеса на прилагане на КСО в туристическите предприятия. Въз основа на резултатите е предложена програма за повишаване на конкурентоспособността на туристическите предприятия чрез възможностите на КСО. Очертани са насоки и препоръки за използване възможностите на КСО с цел повишаване на конкурентоспособността на туристическите фирми.

2. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Приносите на дисертационния труд са преди всичко научно-приложни. Авторът е успял добре да ги формулира в заключението и в автореферата на своя труд. По-значими са следните четири, а именно:

- изяснени са съдържанието и особеностите на характеристиките на фирмената КСО и конкурентните предимства на туристическите предприятия;
- систематизирани са критерии и индикатори за анализ и оценка на прилагането на КСО при туристическите предприятия;
- анализирано е състоянието и развитието на българската туристическа индустрия по отношение на прилагането на КСО и от практиката са изведени заключения относно взаимовръзките между тези действия и факторите на конкурентоспособността;
- разработена е програма за оползотворяване на възможностите на КСО за повишаване на конкурентоспособността на туристическите фирми.

Изведените и доказани приноси свидетелстват за много добрите резултати, постигнати в целия труд.

3. Оценка на публикациите по дисертацията

Посочените дванадесет публикации са сериозен атестат за висока научно-изследователска дейност. Те включват една монография, две студии, девет научни статии и доклада, от които шест авторски и три в съавторство. Публикациите съответстват на темата на труда и са публикувани в специализирани издания.

4. Оценка на автореферата

Авторефератът дава достатъчно добра представа за целите, обекта, предмета, съдържанието и резултатите от изследването. Отразява коректно обхвата на изследването.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Считам, че докторантът притежава достатъчно възможности да активизира публикационната си дейност, както в областта на дисертационния труд, така и в други области.

Въпроси:

- Кои са основните измерения на КСО и в каква степен и кои от тях са най-добре прилагани в българските туристически предприятия?
- Коя от посочените в труда, добра практика е най-необходимо да се прилага в хотелиерството и в ресторантьорството, и коя в туроператорската дейност?
- В кои от видовете туристически продукти в България е необходимо да се прилагат добрите практики на западноевропейските и американските туристически компании по отношение на КСО?

6. Заключение

Дисертационният труд съдържа научни и научноприложни резултати, които представляват принос в науката и практиката. Написан в добър научен стил, трудът показва, че докторантът притежава много добри теоретични познания в областта на туризма.

Като се основавам на актуалността и значимостта на тематиката на дисертационния труд, достигнатите научни и научно-приложни резултати синтезирани в приносите, **давам положителна оценка и предлагам** на научното жури да присъди ОНС **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика (икономика и управление по отрасли – туризъм) на **Наалян Хаджи Недим Генджева**.

Дата / място
28.04.2015 г.
София

Подпис: .....
/доц. д-р М. Янева/